

Kenniscentrum
Talentontwikkeling

Wat is het probleem?

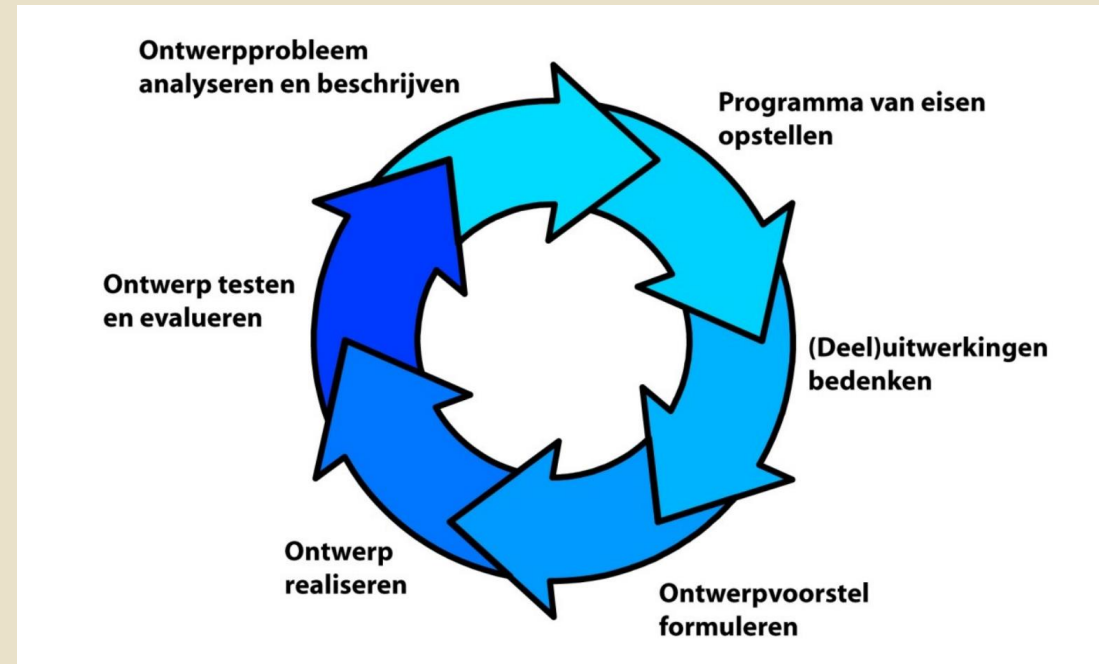
Ellen Klatter

Cora Veenman-Verhoeff

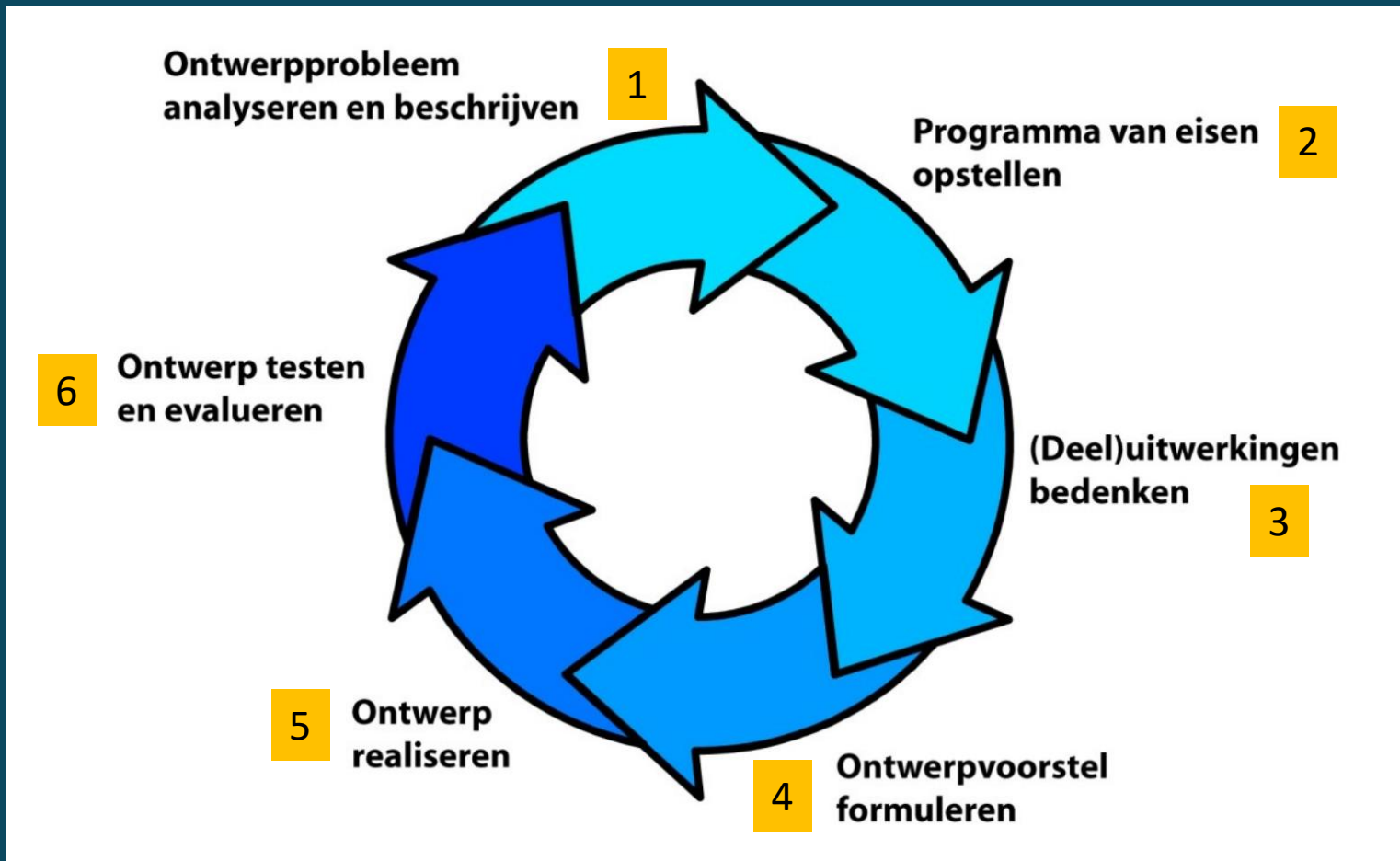
The big idea....

Onderwijskunde is een ontwerpwetenschap

- De ontwerpcyclus is een basis voor het systematisch verbeteren van onderwijskwaliteit
- Onderwijsverbetering is een cyclisch en iteratief proces

Onderwijsverbetering: Welke fasen krijgen in de praktijk meeste aandacht?

Context en Evaluatie van ons oude 'ontwerp'

Aanleiding

- Project Grip op Onderwijskwaliteit en Studiesucces (GOS): 5 jarig Programma van Hogeschool Rotterdam gericht op verhogen onderwijskwaliteit en studiesucces

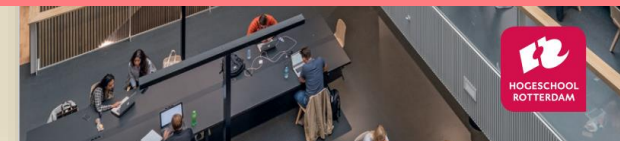
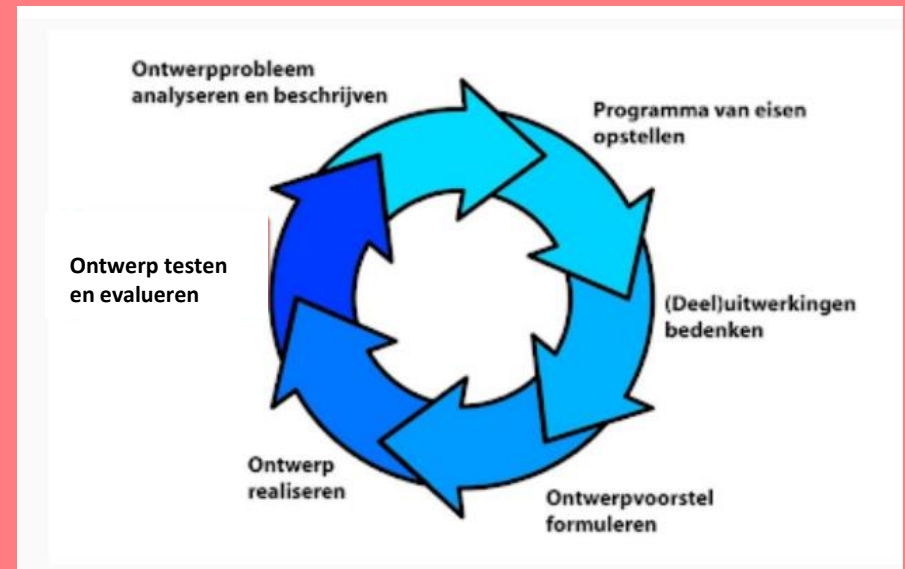
Oude 'ontwerp'

- Analyse bevorderen door open gesprekken met deelnemende opleidingen over problematiek die men wilde aanpakken volgens 4W+H methode

Evaluatie:

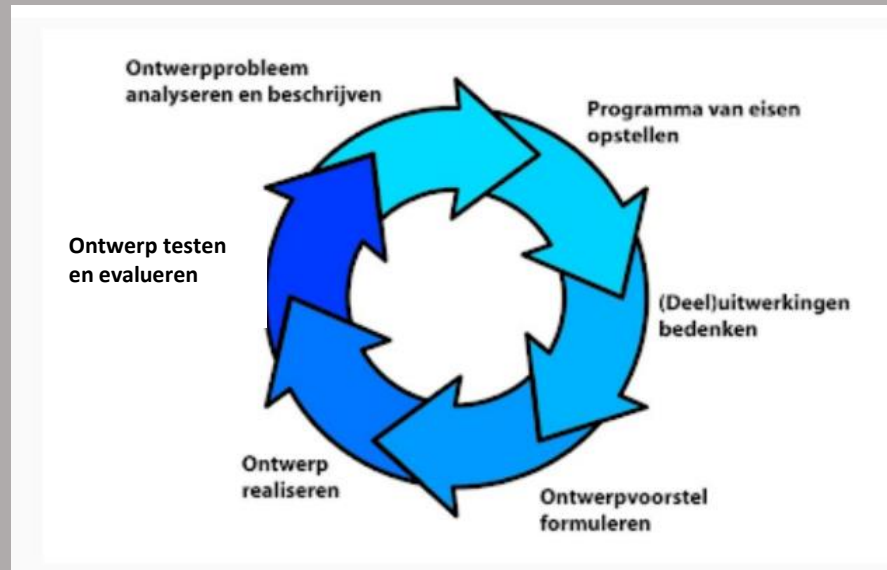
- Uit projectplannen van opleidingen bleek sterke gerichtheid op uitvoering van interventies zonder goede onderbouwing

De ontwerpcyclus

Ons vraagstuk en onze werkwijze

De ontwerpcyclus

Vraagstuk: Hoe kunnen we de opleidingen beter ondersteunen om te komen tot onderbouwde plannen?

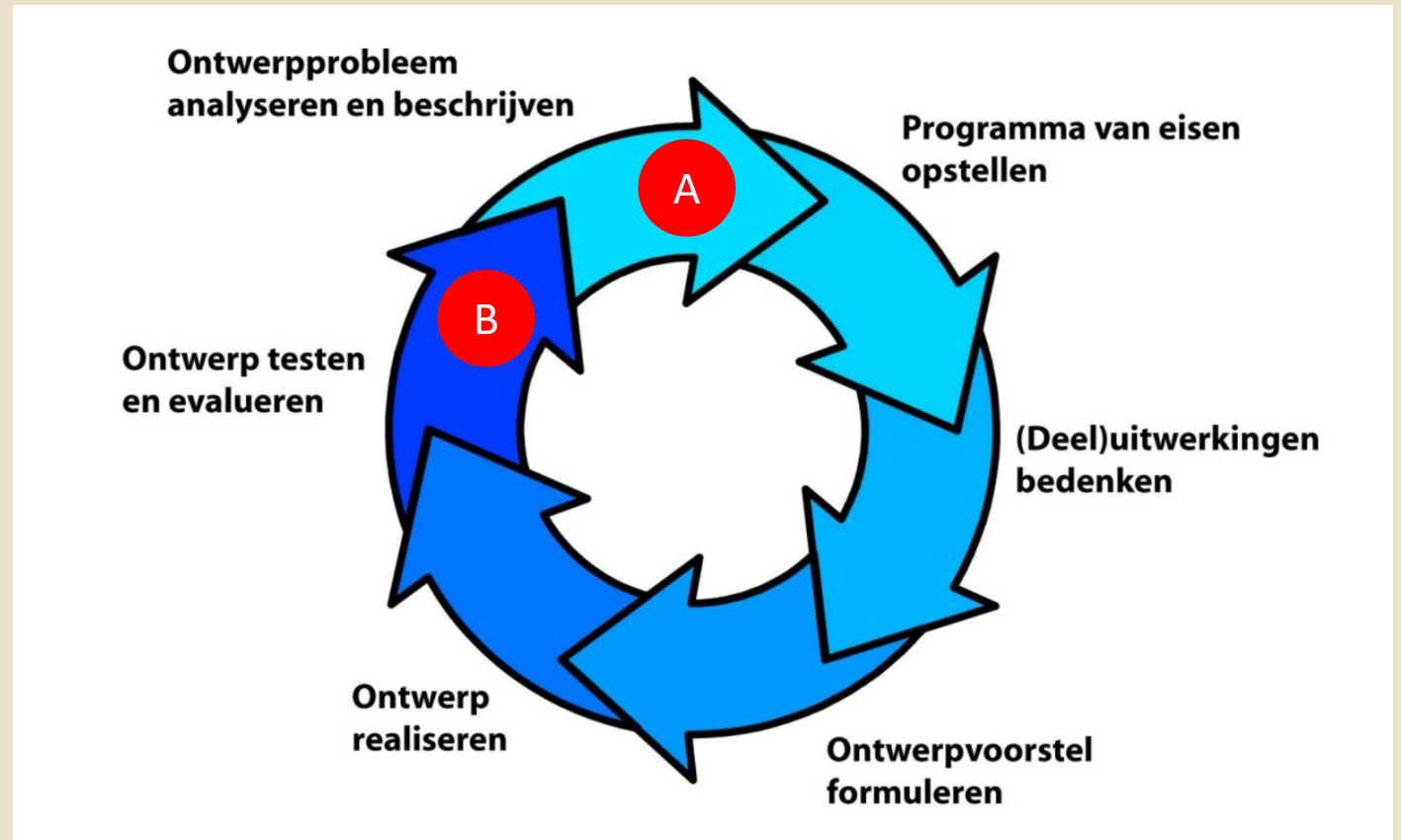
Werkwijze : Inzet van onze methodiek 'de ontwerpcyclus'
Daartoe zelf ook de stappen van de ontwerpcyclus gevolgd
(Droste effect)

Onderzoeksvragen

- A. Welke knelpunten komen naar voren met betrekking tot de kwaliteit van de projectplannen van GOS-opleidingen Cohort I?

- B. Welke positieve en verbeterpunten geven GOS-opleidingen Cohort II terug over het PA-traject - ontworpen via de ontwerpcyclus?

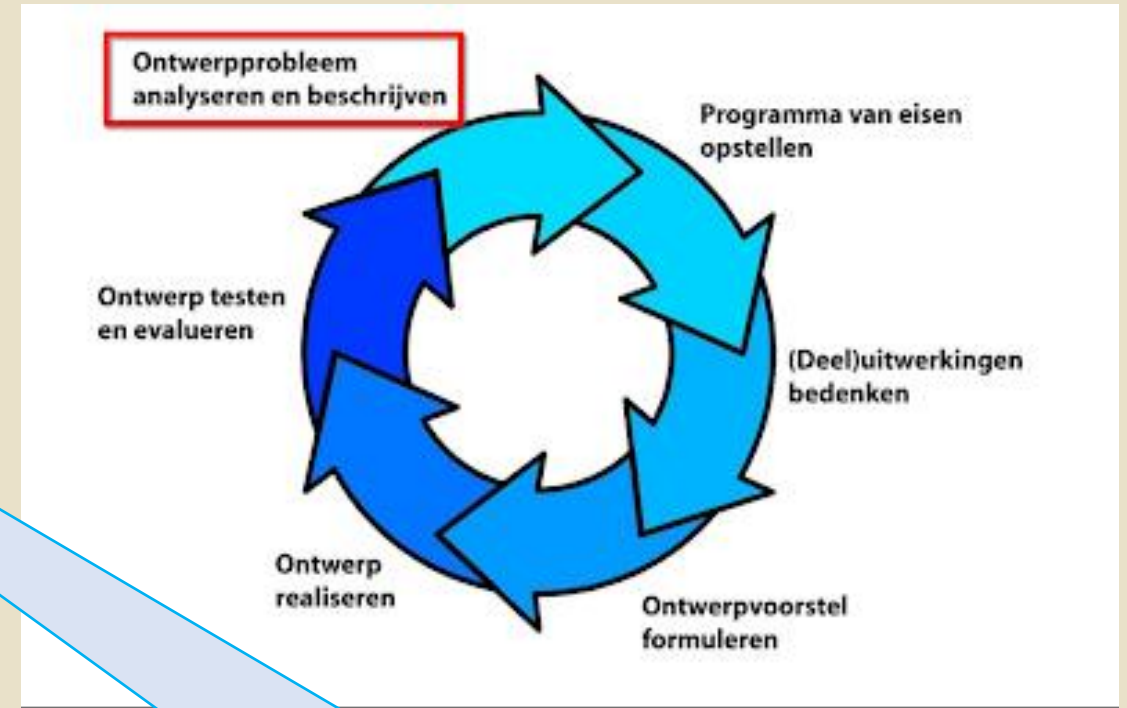

Fase 1. Ontwerpprobleem analyseren

Ons ontwerpprobleem?

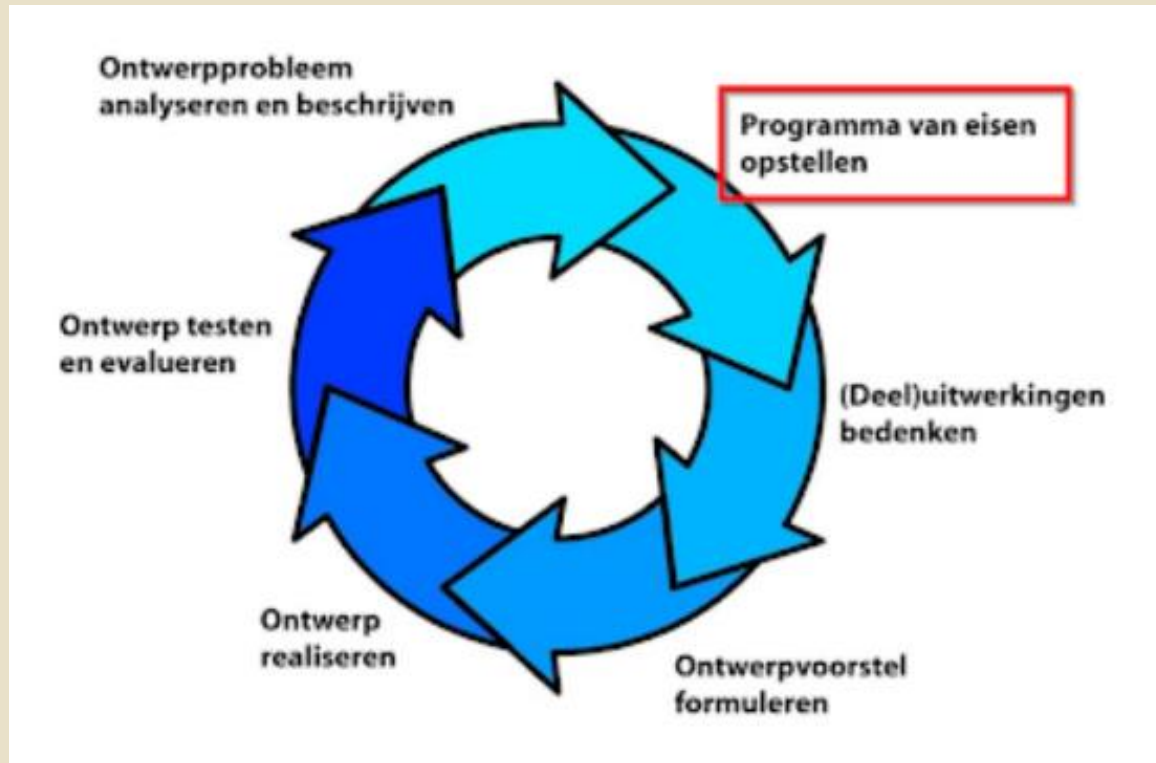
Projectplannen opleidingen opgeleverd, **inclusief activiteiten**, maar...

- **Problematiek** is niet duidelijk
- Onduidelijk welke **relatie** tussen **gekozen interventies** en **studiesucces**
- Teveel interventies willen uitvoeren, **geen focus**
- Onduidelijk wie **betrokken** zijn bij uitvoering en, of en hoe **draagvlak** wordt gecreëerd.
- Opleidingen hadden **weinig tijd** om hierover na te denken

Antwoord op onderzoeksvraag 1

Fase 2. Programma van eisen

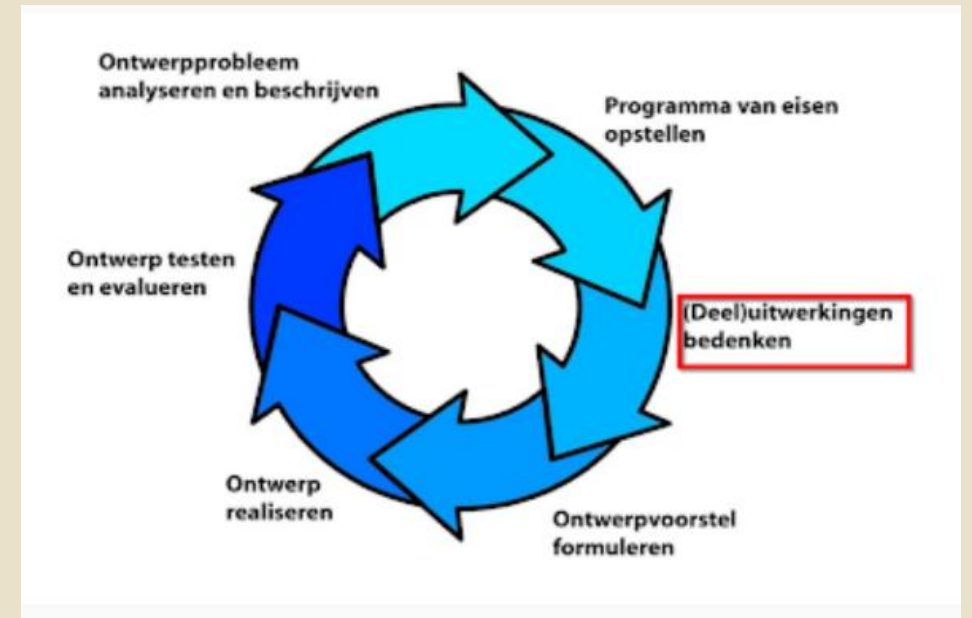

Programma van eisen

- **Verkennen** bij alle stakeholders van problematiek bij opleiding die studiesucces belemmert
- **Focus** aanbrengen ten aanzien van onderwerpen onderwijskwaliteit
- **Analyseren** van problematiek en **kiezen van evidence based interventies** in relatie tot studiesucces
- Realiseren van **draagvlak bij stakeholders**
- **Voldoende tijd** voor opleidingen om deze activiteiten uit te voeren

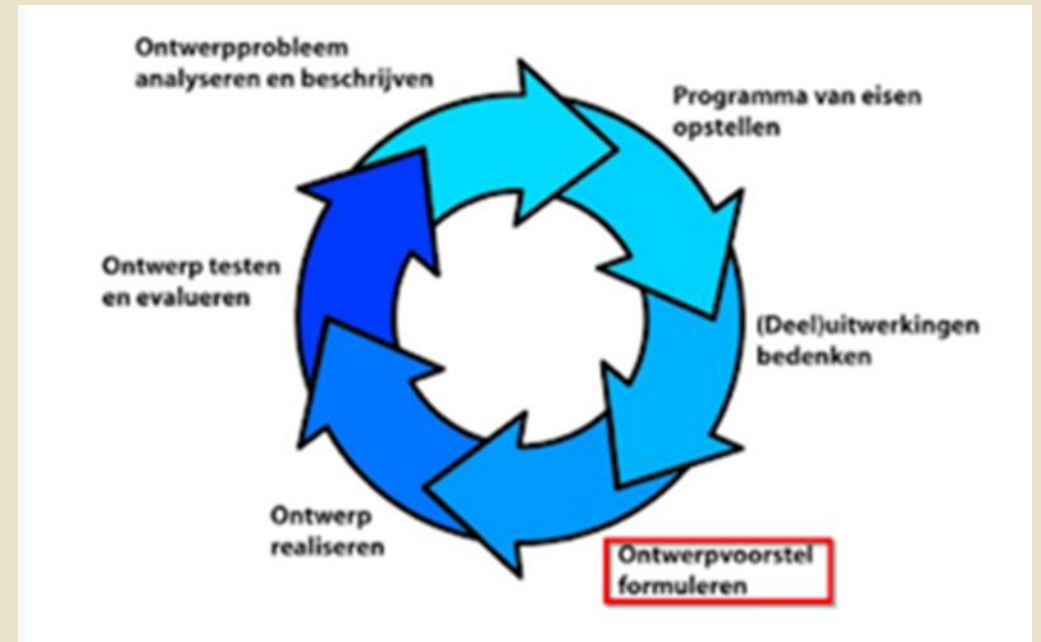
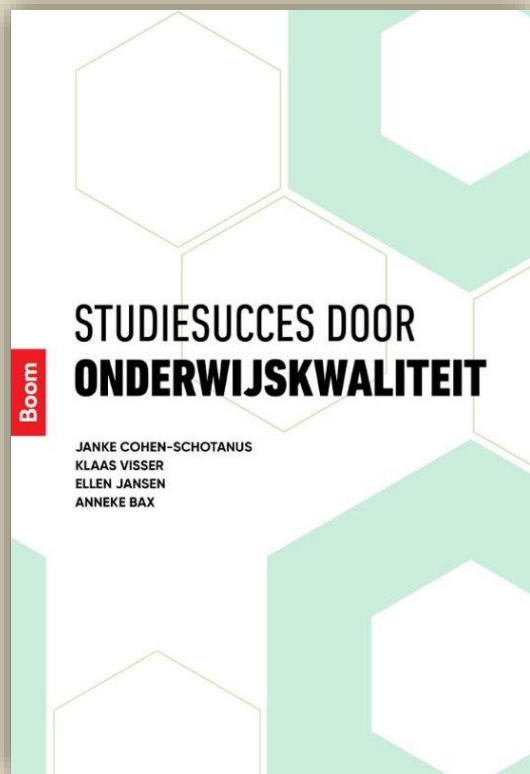
Fase 3. Deeluitwerkingen

1. Probleemverkenning – via ontwikkelen vragenlijst
2. Focus bepalen – via vragenlijst
3. Probleemanalyse – via cimo-methode

Fase 4. Ontwerpvoorstel

“Succesvolle opleidingen hebben goede onderwijskwaliteit én een goed rendement!”
(Cohen-Schotanus, Visser, Jansen & Bax, 2019)

Fase 4. Probleemverkenning via vragenlijst (stellingen)

Vragenlijst obv literatuur van 'succesvolle opleidingen' bevroagd op zeven thema's (mesoniveau)

'Toelichting' is meerwaarde
Top 3 urgente thema's

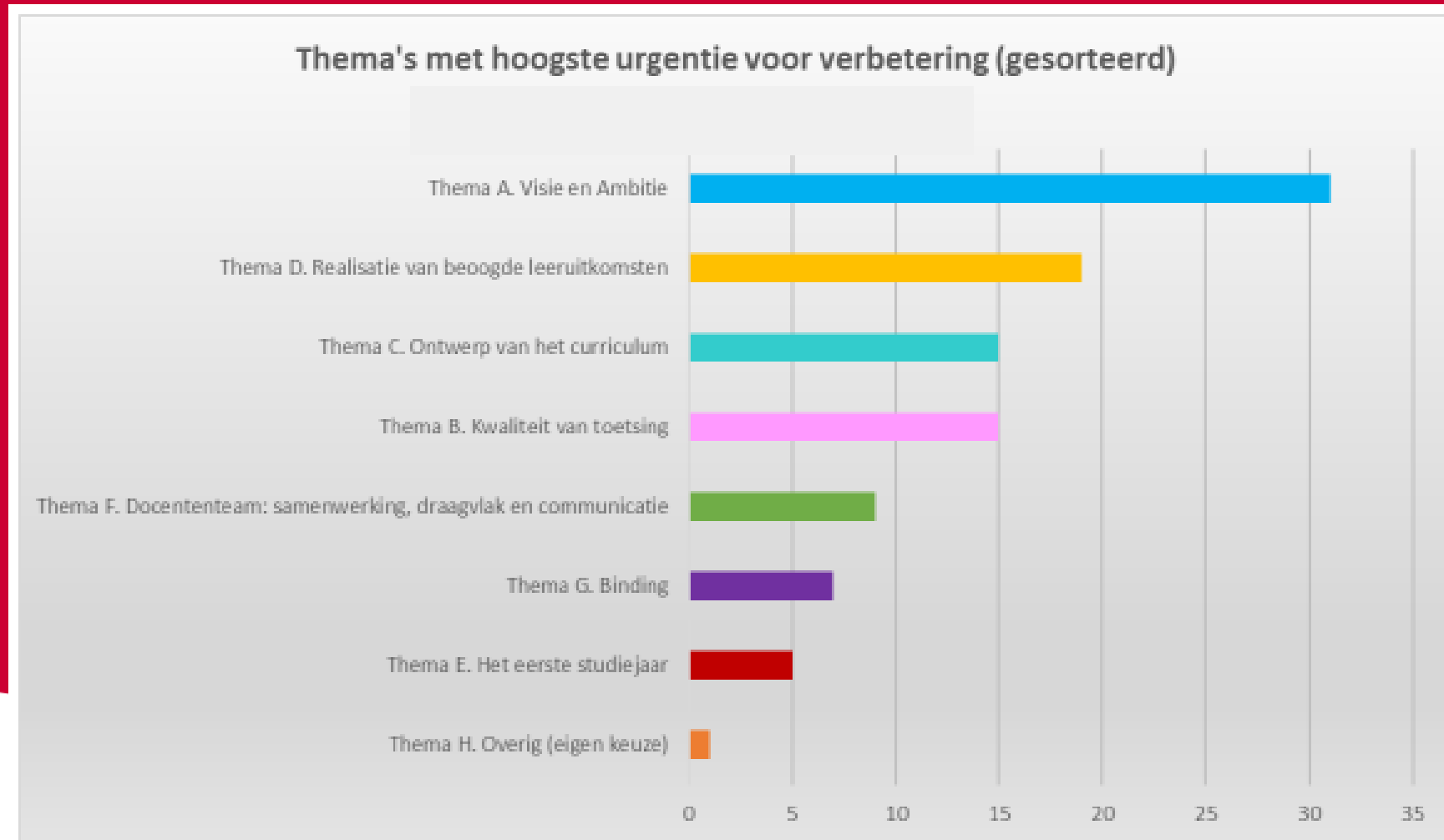
	THEMA	A verbetering nodig	B is gerealiseerd	C onvoldoende zicht op	Toelichting bij keuze A
A	Visie en ambitie				
1	Onze opleiding heeft een duidelijke visie op <ul style="list-style-type: none"> - Het beroep waarvoor wordt opgeleid en de vereiste eindkwalificaties - De uitgangspunten voor de vormgeving van het curriculum 				
B	Kwaliteit van toetsing				
1	In onze opleiding wordt er centraal (gezamenlijk) bepaald wat de leerdoelen, de <u>toetsmatrijs</u> en de vorm en inhoud van de toets van de leereenheden zijn, de autonomie van de individuele docent is daarmee beperkt.				
3	In onze opleiding zijn er maximaal 6 onderwijseenheden (eenheden waarvoor studiepunten kunnen worden behaald) per studiejaar.				
C	Ontwerp van het curriculum				
1	In mijn opleiding is het onderwijs <u>backwards designed</u> opgebouwd: uitgaande van de eindkwalificaties via logisch opgebouwde leerlijnen dat studenten in jaar 4 naar eindniveau leidt.				
2	In onze opleiding is er een sterk <u>constructive alignment</u> in alle onderdelen van het curriculum: heldere leerdoelen zijn beschreven waarna de toets is ontworpen en de gekozen leeractiviteiten aansluiten op de leerdoelen, en voorbereidend zijn op het behalen van de toets.				
D	Realisatie van beoogde leeruitkomsten				
1	In mijn opleiding is in het individuele werk van de afgestudeerde zichtbaar dat hij/zij alle beoogde eindkwalificaties heeft behaald.				
2	In mijn opleiding kunnen met de gekozen <u>toetsvormen</u> in het afstudeerprogramma alle eindkwalificaties op het beoogde niveau worden getoetst.				
E	Het eerste studiejaar				
1	Het onderwijsprogramma in jaar 1 biedt brede beroepsoriëntatie waarvoor men opleidt.				
F	Docententeam: samenwerking, draagvlak en communicatie				
3	De visie van de opleiding en keuzes bij het ontwerp en de uitvoering van het onderwijs wordt door alle docenten en het management op een eensgezinde manier uitgedragen.				
4	Voor elke docent is duidelijk hoe zijn onderwijseenheid en lessen die hij geeft, bijdraagt aan de eindkwalificaties van de opleiding.				
G	Binding				
3	Binnen mijn opleiding is van elke student die zich uitschrijft bij de studieloopbaancoach bekend (en is geregistreerd) om welke reden hij/zij met de opleiding is gestopt.				

Fase 4. Resultaat vragenlijst (voorbeeld)

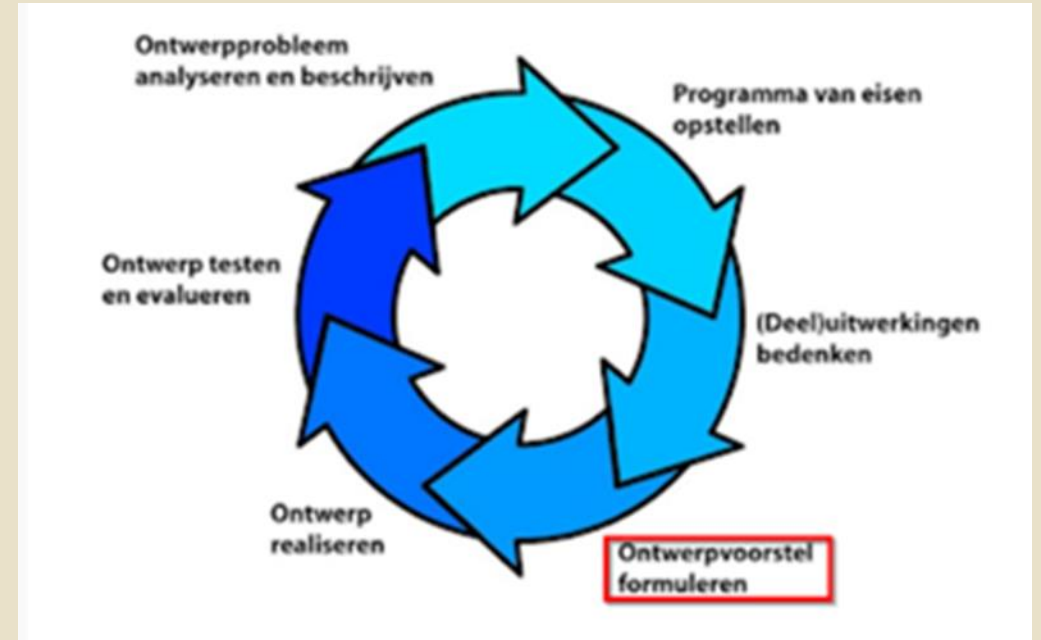
<p>5 In mijn opleiding zijn de momenten waarop de toetsen en herkansingen plaatsvinden en zak/slaag voorwaarden zo gekozen dat ze het leren stimuleren en uitstelgedrag tegengaan (strategische sturing).</p>		<ul style="list-style-type: none">• <i>Optimalisatie benodigd als het gaat om moment van herkansing en aantal herkansingen</i>• <i>Herkansingsweken na toets weken werkt berekenend gedrag in de hand (er wordt ingezet op het halen van de her i.p.v. het halen van de eerste kans)</i>• <i>vooral de koppeling tussen leerinspanningen tijdens de lesweken en inspanningen ter voorbereiding op de toetsing vergt GROTE aandacht. veel studenten volgen nauwelijks lessen (want gaan werken e.d.) en focussen zich tijdens tentamenperiodes met de hoop punten te halen. gevolg is dat bij vakken waar dat niet werkt, zij geen ander keuzes maken en voor die vakken gaan zakken.</i>• <i>Er is concurrentie m.b.t. vakken en toetsen</i>• <i>"De eerste toets week voor blok 1 bevindt zich na de herfstvakantie, wanneer starten de studenten met leren....</i>• <i>ik vind twee weken toetsing niet handig waarbij herkansingen een blok later pas plaatsvinden.</i>• <i>Te veel herkansingen</i>• <i>Herkansingen zijn nu gedurende het blok dat volgt op het toets moment. Hierdoor zullen studenten de keuze kunnen maken om toetsen uit te stellen.</i>• <i>Er is teveel concurrentie tussen toetsen en onderwijseenheden.</i>• <i>De studiebelasting is niet goed verspreid. Bepaalde blokken zijn veel zwaarder dan andere blokken.</i>• <i>Hierin is nog geen duidelijke modus gevonden. De herkansingsmomenten variëren soms per jaar.</i>• <i>Vaak te veel opdrachten/tentamens in dezelfde periode</i>
<ul style="list-style-type: none">• .		

Fase 4. Resultaat vragenlijst: Top 3 (voorbeeld)

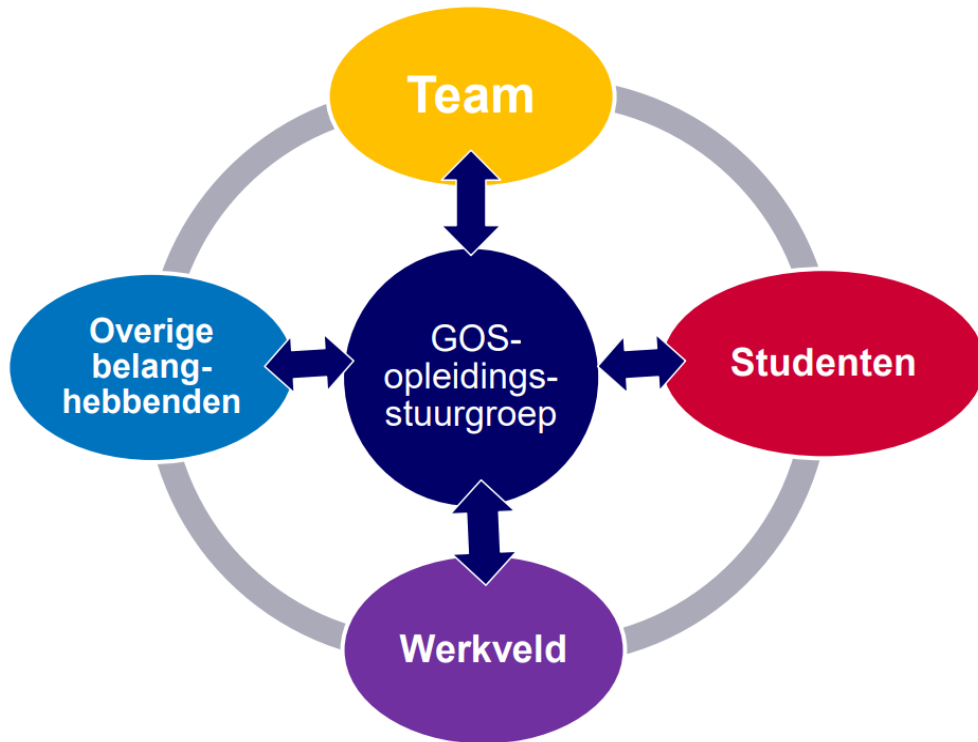

Fase 4 Probleemanalyse – CIMO

[CIMO - Hogeschool Rotterdam](https://www.rotterdam.nl/cimo)

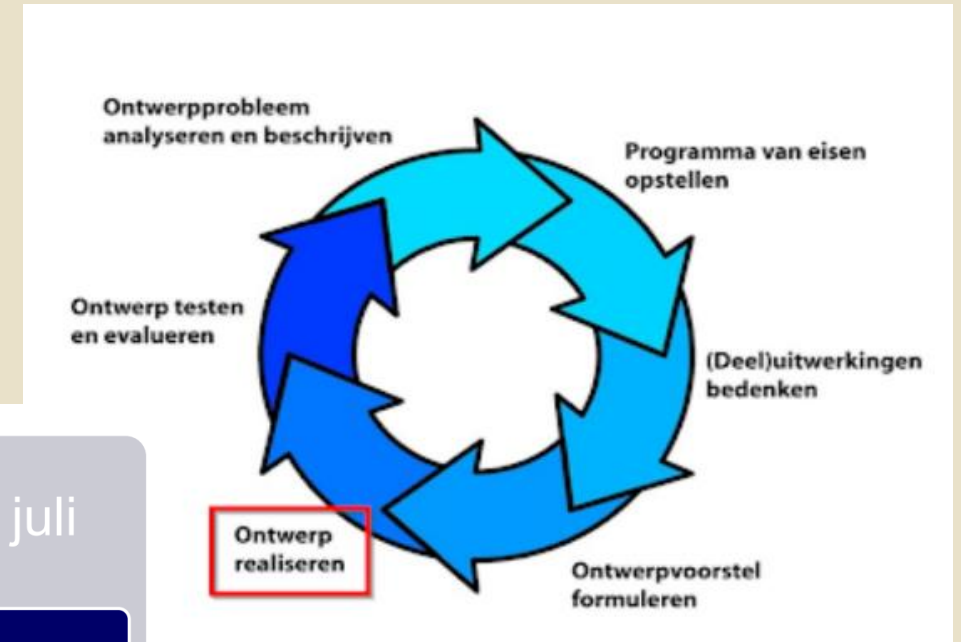
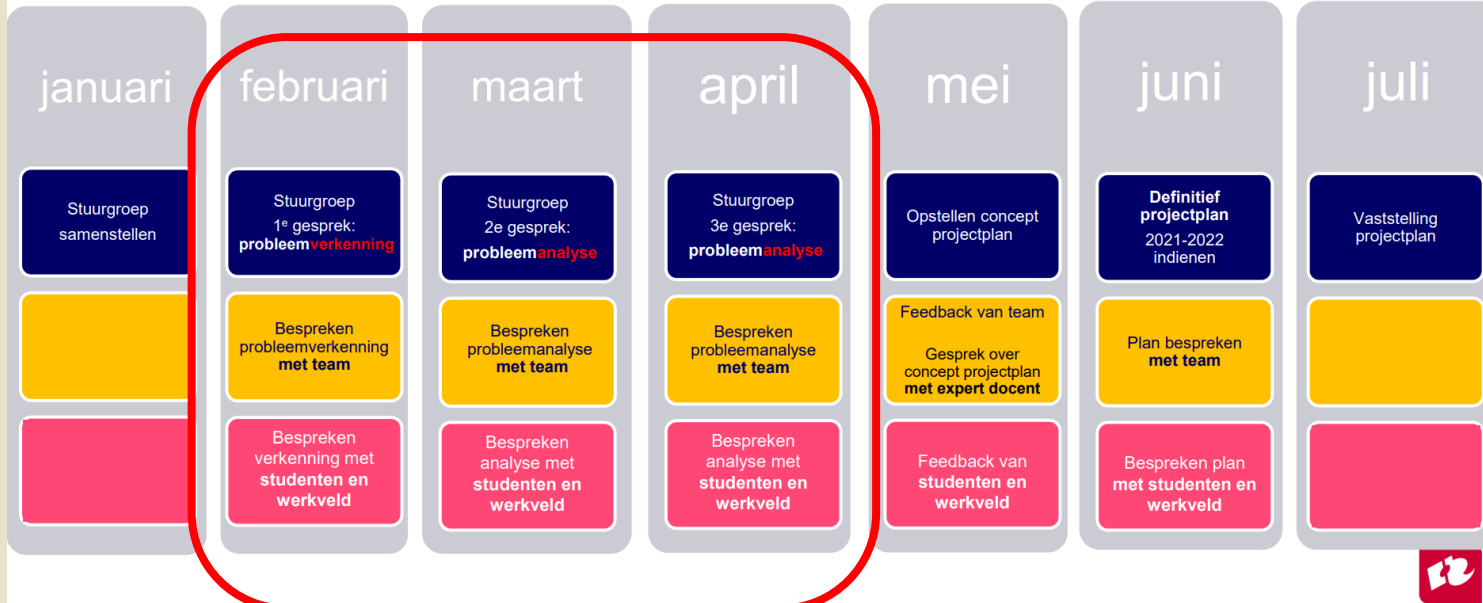
Fase 5. Realisatie – draagvlak

Fase 5. Realisatie

Integratie tot een geheel

- Uitgangspunt: stakeholders betrekken
- Uitgangspunt: trajectduur 4-6 maanden

Fase 6. Ontwerp testen en evalueren

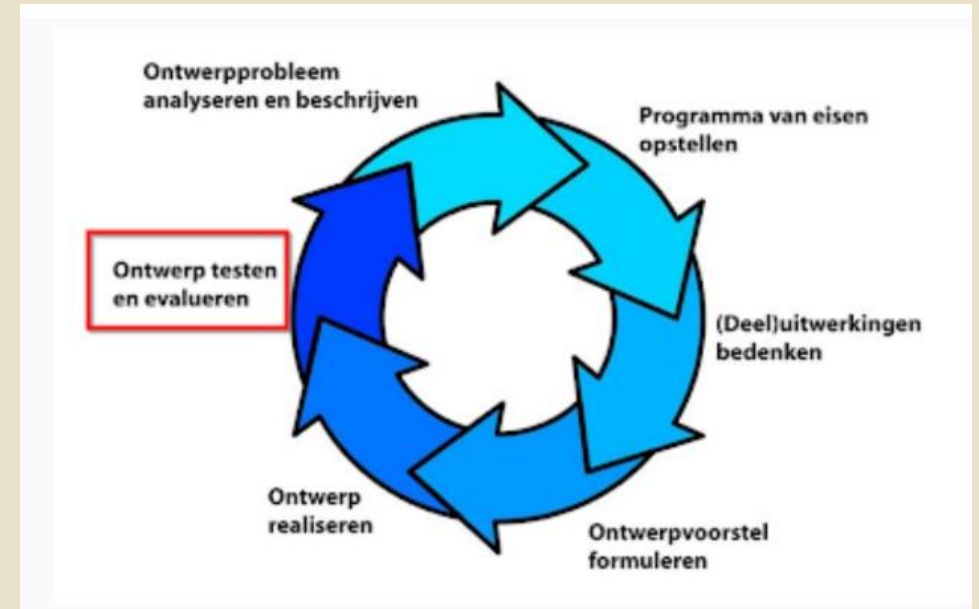
Uitvoering

- In Cohort 2 (2021) startten 6 opleidingen
- Bij alle opleidingen is traject van Probleemanalyse uitgevoerd en geëvalueerd op bruikbaarheid, tips en tops

Antwoord op onderzoeksvraag 2

Evaluatie

- Opleidingen ervoeren ondersteuning bij analyseren problematiek
- Problematiek van opleidingen beter in kaart, evenals activiteiten
- Aanpak zette communicatie, urgentiebesef en draagvlak op gang
- Het betrekken van alle stakeholders bleek te hoog gegrepen, docenten zijn wel betrokken

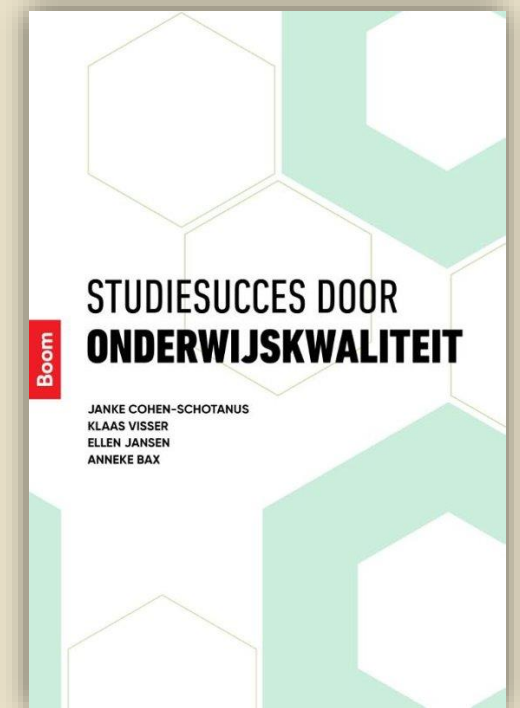
Onze reflectie en ontwikkelpunten

Reflectie

- **Relevante kennis** over **thema's** in vragenlijst blijkt een belangrijke voorwaarde om kritisch te kunnen analyseren.
- **Ontwerpcyclus** blijkt een werkzaam model voor **onderwijsverbetering**

Ontwikkelpunten

- **Professionalisering** op **thema's vragenlijst** van onderwijspersoneel voorafgaand aan en tijdens het doorlopen van de ontwerpcyclus
- In de analyse ook **rendementscijfers** erbij betrekken
- Een **passende vragenlijst** maken voor studenten en werkveld
- Per thema van de vragenlijst **passend materiaal** ontwerpen voor **nadere analyse**

Dank voor je belangstelling!

Ellen Klatter

e.b.klatter@hr.nl

Cora Veenman-Verhoeff

c.m.veenman-verhoeff@hr.nl

HOGESCHOOL ROTTERDAM

praktijkgericht **onderzoek**